

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/437
Toplantı Tarihi/Sayısı : 13.4.2023/29
Karar Numarası : 2023/339
Başvuran : S. A.
Başvuran Vekili : -
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Avukat stajyerlerine stajyerlik süresi boyunca devlet tarafından asgari ücret ödenmesi talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran; intörn eğitimi dönemindeki tıp ve diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin staj sürelerinde ilgili kurumların bütçelerinden net asgari ücret tutarında ödeme almasına ilişkin 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Kanunda yapılan değişikliğin 3/11/2022 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiğini, hâkim ve savcı stajyerlerinin de aynı şekilde staj süreleri boyunca devlet güvencesi kapsamında sigortalı olarak çalıştıklarını, bahsi geçen farklı meslek kollarındaki stajyerlere staj süreleri boyunca belli bir ücret ödemesi yapılırken avukat stajyerlerine on iki aylık staj süresince ödeme yapılmamasının hukuka ve eşitlik ilkesine aykırı olduğunu, hukuk fakültesini bitiren her bir bireyin avukatlık mesleğinin icrası için baro tarafından avukatlık stajına tabi tutulduğunu, avukat stajyerlerinin bir kısmının ailelerinin bulunduğu yerde bir kısmının ayrı bir yerleşim yerinde staj yapmak durumunda olduklarını ve staj süresince herhangi bir gelirlerinin bulunmadığını, avukat stajyerlerine staj süresi boyunca ücret ödenmesine ilişkin 1136 sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin Türkiye Büyük Millet Meclisinde olduğunu iddia etmekte olup, avukat stajyerlerine on iki ay boyunca devlet tarafından asgari ücret ödenmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri*" başlıklı 87'nci maddesi: "Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; ..." hükmünü içermektedir.

4. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Amaç ve*

kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde: *"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."* denmektedir.

5. 6701 sayılı Kanun'un *"Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı"* başlıklı 3'üncü maddesinde ayrımcılık yasağı: *"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır."* şeklinde hükme bağlanmıştır.

6. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde: *"... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek araştırmak karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek; ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek ..."* Kurumun görevleri arasında sayılmaktadır.

7. 6701 sayılı Kanun'un *"Başvurular"* başlıklı 17'nci maddesine göre: *"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir... (4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz. ... (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."*

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *"Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar"* başlıklı 40'inci maddesine göre: *"(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."*

9. Mezkûr Yönetmelik'in *"Ön incelemenin yapılması"* başlıklı 48'inci maddesine göre: *"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği ..., ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı ... yönlerinden incelenir."*

10. Mezkûr Yönetmelik'in *"Gerekçeli kabul edilmezlik kararı"* başlıklı 67'nci maddesi: *"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."* şeklindedir

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Bununla birlikte başvuru; hâkim ve savcı adayları ile intörn eğitimi dönemindeki tıp ve diş hekimliği öğrencilerine staj süresi boyunca ücret ödenirken 1136 sayılı Avukatlık Kanunu kapsamında avukatlık stajını yapanlara kamu görevi ifa ettikleri halde herhangi bir ücret ödenmemesinin eşitlik ilkesine aykırı olduğu iddiasıyla avukatlık stajını yapanlara devlet tarafından on iki ay boyunca asgari ücret ödenmesi talebine ilişkindir.

14. 7/4/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Staj" başlıklı 15'inci maddesi: "*Avukatlık stajı bir yıldır. Stajın bu kısmında yer alan hükümler uyarınca ilk altı ayı mahkemelerde ve kalan altı ayı da en az beş yıl kıdemi olan (bu beş yıllık kıdem hesabına Kanununun 4 üncü maddesinde yazılı hizmette geçen süreler de dâhildir.) ve staj yaptığı baroya kayıtlı bir avukat yanında yapılır. (1) Stajın hangi mahkeme ve adalet dairelerinde, ne surette yapılacağı yönetmelikte gösterilir.*" hükmünü haizdir.

15. Anayasa'nın 87'nci maddesinde; yasama yetkisinin münhasıran Türkiye Büyük Millet Meclisinin uhdesinde olduğu hükme bağlanmıştır. Bu bakımdan; kural koymak, yani genel, sürekli, objektif, kişisel olmayan işlemler yapmak yasama yetkisi kapsamında kalmaktadır.

16. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinde, yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte ise, yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

17. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında, talebin yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, kanunlara ilişkin düzenleme yapma görevinin münhasıran Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu nedenle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

13.04.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alıřan TIRYAKI
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTI
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye